

ЗА ЦИФРИТЕ И ЧИСЛАТА

Отношението между математическите понятия *цифра* и *число* е аналогично на отношението между *буква* и *дума* в естествения език. Буквите съставляват азбуката на даден език и с тяхна помощ се записва звуковият състав на думите, които пък са най-малките самостоятелни смислови единици на езика. Цифрите съставляват азбуката, с чиито символи представяме математическите думи – числата. Така, както съществуват неголям брой думи, които се записват с една буква от азбуката (такива са съюзите *а* и *и*, предлозите *в* и *с* и т.н.), има и числа, които се записват с една цифра и затова ги наричаме *едноцифрени*. От терминологична гледна точка между *цифра* и *число* има строго разграничение и двата термина не могат да се заменят взаимно, така както не можем да заместим *буква* с *дума*.

В общоупотребимия език обаче цифра широко се използва вместо число за назоваване на брой, количество или друга стойност, изразена в числен вид, срв. примерите: *Когато прехвърлих безсмислената за мен **цифра** по скалата на Фаренхайт в близката ми стогоградусна, се оказа, че има четирийсет и две десети.* (число)

– Смешна **цифра** – отвърна Остап, – сто рубли. (парична сума, цена)

Властите възнамеряват да намалят тази цифра [численост на сръбската армия] до 40 000 – 45 000 ... (брой, количество)

– Осемнайсет [години] не е чак такава голяма **цифра**. (възраст) *Увеличи скоростта на 65 мили в час, като постави ограничението на форда на тази **цифра**.* (скорост).

В множествено число *цифра* може да означава и данни, представени в числен вид: *Това, както сочат **цифрите** и фактите, бе най-успешният период от развитието на тези отношения.* (данни)

Макар това значение да е отразено в речниците и да има широка употреба в разнообразни контексти, смятаме, че проявяващата се тенденция *цифра* да измества *число*, не е добра практика. Задължително е да се прави разлика при употребата на двете думи в математически контекст. В останалите случаи би било добре поне да се замислим, преди да направим избор. Още повече че, както се вижда от примерите, нередко има много по-подходящи кандидати.

Гл. ас. д-р Светлозара Лесева

Секция по компютърна лингвистика
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ – БАН